

Bruno Preisendörfer

Fifty Blues

1

Klovn se mu je zarežal. Nepremično mu je strmel v oči in razpotegnil obraz v posmehljiv nasmeh. Klovnove oči so bile modre kot planet, na katerem je živel že približno 50 let. Planet se je vrtel, se prekopicaval po večnosti, se vrtel okrog svoje osi, krožil okrog Sonca, bil je moder z belimi madeži na obeh polih, še vedno.

Če je ljubi bog natančno pogledal, je prepoznal obrise celin, gorske verige, veletoke in puščave. Če je še nekoliko bolj natanko pogledal, je lahko prepoznal celo kitajski zid. Ne bi si mislil, da bodo ljudje nekoč zgradili takšen zid, da bi se zavarovali pred drugimi ljudmi. Zid je bil tako širok in tako dolg, da ga je ljubi bog lahko videl iz veselja, če je nekoliko priprl oči. Ljubi bog je bil že precej star, približno 50 milijard let. Ko so pred 50 ali 60 milijoni let izumrli dinozavri, je imel ljubi bog že približno 49,95 milijard let in bil je že nekoliko daljnoviden. Kolikor bolj je bilo nekaj oddaljeno, tem bolje je to lahko prepoznal. Le zabrisano pa je videl vse, kar mu je ležalo tik pred nosom. V tem se skriva rešitev problema teodiceje. Tako teologi pravijo vprašanju: Kako lahko ob vsem zlu na svetu zagovarjamo obstoj dobrega stvarnika? Teologi so premalo upoštevali dejstvo, da ima ljubi bog že približno 50

milijard let in da je že nekoliko daljnoviden. Zato je lahko prepoznal kitajski zid na Zemlji. Razdalja je bila dovolj velika. Ljubi bog pa je že pozabil, da kitajski zid tistim, ki so ga postavili, ni prav nič koristil. Nomadska ljudstva, pred katerimi naj bi jih branil, so kljub temu vdrla v deželo. Tudi ljudje so že pozabili na to. Minilo je že preveč časa. Razdalja je bila prevelika. In tako so se zdaj sprehajali po zidu in kot nori pritiskali na gumbe svojih fotoaparatorov in filmskih kamer. Govorili so, da želijo ovekovečiti spomin.

Klovn se je zarežal.

Od boga ustvarjena bitja pa so zgradila še druge stvari, ki jih je bilo mogoče videti iz veselja. Piramide. Jezove. Stolpnice. Tudi piramide niso nič koristile ljudem, ki so jih dali postaviti. Njihova trupla, povita s trakovi, so pač ležala v kamnitih sobanah, nad katerimi so morali njihovi podaniki zlagati kamen na kamen. Kljub temu niso vstali od mrtvih. Ljubemu bogu je bilo vseeno. Večini ljudi pa se je zdelo pravično. Pred obličjem smrti smo vsi enaki, so govorili. Izražali so se nenatančno. Ne bi mogli prenesti, če bi bili lahko le lastniki piramid ali stolpnic nesmrtni: kdor pri petdesetih še nima piramide ali stolpnice ali česa podobnega, bo ostal mrtev tudi po tem, ko bo umrl. Ljubi bog od mrtvih obudi le tiste, ki jim je uspelo. Ljudem takšne predstave preprosto niso všeč. Toda prav tako bi bilo. Če bi sploh kdo lahko vstal od mrtvih, potem bi bili to ljudje s piramidami in stolpnicami ali drugimi veličastnimi stvarmi, ki jih je mogoče videti iz veselja.

Ljubemu bogu je bilo to vseeno. Vseeno mu je bilo tudi, da so izumrli dinozavri, pred 50 ali 60 milijoni let, ko jih je imel sam približno 49,95 milijard. Ljudje so mislili, da je Zemljo zadel komet, da je pravzaprav padel v morje in sprožil velik poplavni val, v katerem so

utonile številne živali in veliko dinozavrov. Preostali dinozavri so sčasoma poginili zaradi klimatskih sprememb, ki jih je povzročil komet. Ta teorija je bila napačna, prav kakor je bilo napačno tudi mnenje ljudi o posmrtnem življenju. Dinozavri so izumrli le zaradi svoje šibkosti. Preprosto se niso več razmnoževali. Samčki dinozavrov so ves čas razmišljali le o eni sami stvari: hrana, hrana, hrana. Pa tudi samičke so razmišljale enako. Znašli so se v začaranem krogu. Ves čas so bili tako obilni in okorni, da jim sploh ni bilo več do seksa. Ni jim bilo všeč, če se je tresla zemlja, kadar so se ljubili. Zato so se raje posvečali hrani. In tako so postali le še bolj obilni in okorni. In zato so izumrli. Začaran krog. Ljubemu bogu je bilo vseeno.

Na Zemlji namreč ni mogel prepoznati kaj več kot astronaut, ki si v vesoljski postaji iz tube v usta stiska zajtrk in ob tem pogleduje skozi okno ter misli na ženo ali hčerko, ki živita nekje tam spodaj. Ženska se je z džipom vozila nekje po tej modri krogli in prodajala hiše. Mala pa se je po modri krogli vozila s triciklom in uničila sveže posejano trato pred hišo, ker mehiška varuška ni bila dovolj pazljiva. To bi astronauta spravilo v slabo voljo, če bi le lahko videl, kaj se dogaja. Vendar pa je lahko prepoznal le piramide in stolpnice, pa še kitajski zid. Pet metrov visoke ograje med Združenimi državami in Mehiko iz vesolja ni bilo mogoče videti. Vendar mu je bilo to vseeno.

Predstavljal si je, kako mala s triciklom, ki ima debela črna plastična kolesa, vrisuje brazgotine v zelenico. Varuški je bilo vseeno. V mislih je bila pri svojem malem sinu v Mehiki, ki je bil zanjo tako daleč, kakor da bi živel na drugem planetu.

Ljubemu bogu pa je bilo vseeno tudi za astronautovo zelenico. V mislih je bil pri tem, kaj bi lahko še storil, po dinozavrih in ljudeh. Adam

in Eva sta se pred 50 ali 60 tisoč leti v neki afriški dolini odpravila na pot, da bi poselila Zemljo in si jo podvrgla.

Ljubi bog je razmišljal, pri tem pa je v roki držal daljinca. Lahko bi preskakoval čase, od preteklosti, sedanjosti, pa vse do prihodnosti. Lahko bi si ogledal, kako so gradili piramide. Nepreviden delavec je ravnokar zdrsnil med dve drevesni debli, ki sta oluščeni ležali drugo poleg drugega in preko katerih so vlekli ogromen kamnit kvader. Moški je zakričal, ko mu je zmečkalo nogo. Nadzorniki poleg vlečne proge so z biči priganjali ljudi, ki so z vrvmi vlekli kamen. Moškega je vse bolj vleklo med debela in ga zmlelo. To si je ljubi bog lahko ogledal. Kakor tudi vse drugo, kar se je že zgodilo in kar se še bo. Na primer, kako bo astronaut, ki si je pravkar v usta stiskal zajtrk iz tube in ob tem mislil na svojo hčer tam spodaj na modrem krompirju, izgubil življenje prav med povratkom na ta krompir. Zadušil se bo. Nekaj bo narobe z vesoljskim plovilom. Na Zemljo bo prispelo nepoškodovano, na krovu pa bodo sami zadušeni astronauti. Ljubi bog bi si lahko ogledal, kaj je čakalo astronauta, če bi želel. Preteklost. Prihodnost. Nobenega problema. Ljubi bog bi dogajanje lahko tudi za hip zadržal. Ljudje so v primeru, da je bog zadržal dogajanje, govorili o sedanjosti. Ves čas je to počel. Vsaj ljudem se je tako zdelo. Zdaj pa je ljubi bog premišljeval, ali ne bi odložil daljinca in ustvaril nečesa novega. Pravi *couch potatoe* sem postal, je pomislil, pri 50 milijardah let je pa res že čas, da lahko začnem od začetka, preden bo prepozno.

Nor si, je rekel klovn, ga pogledal s porogljivim posmehom v očeh, toda v teku dogodkov, je samoironično dodal, se bo vse razjasnilo.

2

Nato se je klovn nehal smehljati. Dejal je: Preveč razmišljaš. Imel je prav. To je bil že od nekdaj njegov problem. Preveč misli. Preveč pomenov. Veliko preveč zgodb. Kar zadeva zgodbe, je bil podoben raziskovalcu Nila. Vedno ob toku navzgor, vselej na lovu za izviri. Ljudje so prihajali k njemu, legali na kavč in mu pripovedovali vse, kar jim je prišlo na pamet. Takšna so bila pravila. Kar vrelo je iz njih. Kristalno čisti izviri so žuboreli, potočki so skakljali prek z mahom poraslih skal v dolino in se združevali v reke, na bregovih katerih so potekale promenade in ki so se vile po prijetnih pokrajinah. V vilah ob takšnih promenadah so stanovali njegovi pacienti. Večina izmed njih je imela v lasti delež česa veličastnega, kar si lahko videl iz vesolja. Če bo nekega dne pomotoma le prišlo do vstajenja od mrtvih – bi bili oni vsekakor poleg. Vedno so bili prvi in tudi tokrat bi bilo tako. Njihove duše bodo odšle v nebesa in pokazale dol na piramide, stolpnice ali jezove, ki so jim pripadali za časa življenja in ki jim bodo pripadali tudi po vstajenju.

Takšni ljudje so prihajali v njegovo ambulanto, kadar so bili žalostni, a niso vedeli, zakaj. Legli so na kavč in začeli pripovedovati svoje zgodbe, zgodbe kot široke reke – dokler se niso jezovi porušili, pri nekaterih prej, pri nekaterih pozneje, in so se prepustili svoji domišljiji. Domišljije niso bile kristalno čisti izviri ali srebrni potočki ali regulirane reke, bili so to kalni tokovi, ki so se valili ter s seboj nosili suho vejevje in mrtve živali, ob tem pa pogrgravali in cmokali. Vsakdo je imel v glavi

svoj Nil. V teh veletokih so prebivali nilski konji in krokodili. Skoraj vse zgodbe so pripovedovale o nilskih konjih in krokodilih v kalnih vodah. Zgodbe, ki so govorile o tem, kako so izumrli dinozavri, je imenoval zgodbe o nilskih konjih. Nastajale so v predelu med popkom in kolenom. Nilski konji so prašiči. Videti so strašni, a pravzaprav so nedolžni, in ko zazehajo, so s svojimi vrzelmi med zobmi videti celo nekoliko smešni. Eden njegovih klientov, Hans Breuning, se je kar tresel od sramu, ko mu je pripovedoval, da enkrat tedensko obišče damo v črni lakasti opravi, ki mu da – ki mu jih pošteno naloži po zadnji plati. To so bile zgodbe o nilskih konjih. Breuning je prihajal k njemu na pogovor, ker je hotel ozdraveti. Namignil je, da stvar počasi postaja predraga: Tisto dekle je še dražje od vas, je dejal, čeprav k vam prihajam trikrat na teden. In nenadoma se je pod gladino za hip pokazal nazobčan hrbet krokodila.

Zgodbe o krokodilih so bile veliko bolj zanimive od zgodb o nilskih konjih. Govorile so o tem, kaj bi nekdo moral biti, imeti in storiti, da bi se polastil piramid, stolpnic in drugih veličastnih stvari, ki jih je mogoče videti iz vesolja. Te zgodbe so nastajale v predelu med temenom in zobmi. Zgodbe o krokodilih so pripovedovale o pohlepu, o lakomnosti ustne votline in lakomnosti lobanje.

Na steni njegove delovne sobe je za steklom lično visel senzorični homunkulus Wilderja Penfielda, shematičen in groteskno zmaličen prikaz desne strani telesa, kakor se odraža na levi možganski skorji. Žrelo, jezik in predvsem ustnice so obvladovali ogromen predel. V primerjavi s to celino je bilo območje med popkom in kolenom le provinca.

Klovn je dejal: Preveč zgodb, preveč pomenov, preveč misli. Že pri petnajstih je preveč premišljeval. Bral je knjige o dinozavrih in ni

verjel, da so izumrli. Postavil je teorijo, da so se umaknili v še neodkrit predel sveta. Ko bo velik, bo organiziral ekspedicijo in jih poiskal.

Zdaj pa si že velik, je dejal klovn.

Bral je knjige o piramidah in dvomil, da so faraoni še vedno nedotaknjeni ležali v svojih grobnicah kot pred štiri ali pet tisoč leti. Njihove mumije so gotovo že davno splesnele. V mladosti je občutek za pravičnost posebej močan, zato se mu je zdelo povsem sprejemljivo, če bi mumije faraonov splesnele.

Ko je bil mlad, je bral tudi knjige o kitajskem zidu. Zato je vedel, kakšen bi lahko bil videti iz vesolja. To ga je takoj prepričalo. Izvidniki z oddaljenih planetov, ki so na poti po vesolju v svojih vesoljskih ladjah po nesreči leteli mimo Zemlje, so ga lahko videli. A to jim je bilo vseeno.

Zdaj se je približeval petdesetim. Včasih, na primer takšnega dne kot danes, se je samemu sebi zdel kot ljubi bog, ki ima 50 milijard let. Tudi daljnoviden je že bil. Knjige je držal pred seboj z iztegnjeno roko, kakor da bi se mu gabile. Ko je bil mlad, je nekoč prebral celoten leksikon, od A (»okrajšava za >anno<«) do Ž (»že«). Na srečo je imel leksikon le en sam zvezek. Še vedno je imel ta leksikon, a ga ni več bral. Veliko pretežak je bil, da bi ga držal pred seboj z iztegnjeno roko.

Včeraj je praznoval svoj 49-ti rojstni dan, pravzaprav je bil to prvi dan njegovega petdesetega življenjskega leta. Toda prav na to ni pomislil. Nazdravil je z ženo in rekel: Še vedno sem v štiridesetih. Kar pa ni bilo res. Če je pomislil, je moral priznati, da je včeraj že stopil v svoje petdeseto leto in da se približuje šestdesetim. Ljubemu bogu je bilo to vseeno.

Klovnu pa ni bilo vseeno. Vprašal je: Le kako lahko postaneš star petdeset let? Pojma nimam. Verjetno se kar zgodi. Prideš na svet, malo se

kobacaš naokrog, naučiš se hoditi, naučiš se reči >mami< in >oči<, prerasteš pleničke, ubiješ očeta, poročiš se z mamó. Trajalo je celo večnost, da si jih imel pet, nato še drugo večnost, da si jih imel petnajst. Nato pa si jih nenadoma imel 50. Čas ti položi prst na sence in jih obarva sivo.

Izkušenege moškega prepoznaš po tem, da se lahko obrije na slepo, ne da bi se ob tem urezal. Zazrl se je klovn v oči in z britvico pobral peno s svojega obraza. Klovn je napihnil lica, da bi poravnal gubi, ki sta v simetričnih lokih potekali poševno navzdol od leve in desne nosnice. Z obraza v ogledalu je odstranjeval bele proge pene z lic, z brade in z vratu. Posebej previden je bil ob Adamovem jabolku. Koža je bila tam videti, kakor da bi pripadala mrtvi, oskubljeni kokoši. Pogladi je kožo mrtve, oskubljene kokoši z dvema prstoma leve roke in z desnico z britvico pobral peno. Klovn je izginil. Zazrl se je v oči nekomu, ki ga je poznal s fotografij. Ljudje so govorili, da je to njegov obraz. Že mogoče. Predvsem pa je bil to obraz njegove matere, okrog ust pa približek obraza njegovega očeta. V celoti pa je bil to obraz njegovega ameriškega dedka po materini strani. Pred približno 40 leti je s prvoobhajilno svečo v rokah, v lični deški obleki stal poleg dedka in čakal, da bo videl ptička, kakor se je otročje izrazil fotograf. Ptička je videl in trenutek je bil ovekovečen. Če bi ljubi bog zavrtel film nazaj in na daljincu pritisnil gumb za pavzo, bi nastala slika, ki prikazuje moškega v zgodnjih šestdesetih, poleg njega pa desetletnega dečka, ki je bil poleg svojega dedka videti kot drugi poizkus. Zdaj pa se je tudi ta desetletni deček sam približeval šestdesetim in postajal je vse bolj podoben prvemu poizkusu. Njegova mati ni bila več živa. Ljubil jo je in dolgo obžaloval njeno grozljivo smrt. Kljub temu mu je bilo neprijetno ob predstavi, da bi še

živela in videla, kako mu je čas z neizprosno potrpljenjem nadeval masko podobnosti z dedkom in kako se sin postopoma preobraža v materinega očeta.

3

Na Adamovem jabolku se je pojavil majhen rubin. Torej je bila njegova kri še vedno rdeča, rdeča in gosta kot prvega dne. Dober znak. Tega jutra ga namreč ne bi čudilo, če bi bila umazano roza in razvodenela. Pa vendar njegove izkušnje očitno niso zadostovale niti za to, da bi z odprtimi očmi preprečil, da bi se pri britju urezal. Še en dober znak. Pa čeprav je bilo to slabo za njegov beli srajčni ovratnik, pod katerim si bo zavezal kravato, kakor hitro bo oblečen. Svoje stranke je vedno pričakal v obleki in s kravato. Eden izmed njegovih učiteljev analize je nosil pulover in superge, kako odvratno. Če že posegaš ljudem v drobovino, simbolično rečeno, moraš vsaj navzven poskrbeti na določeno formalnost. Kravata mu je pomagala, da se temu Breuningu, ki je psihoanalitiku razkrival svoje srce, ker mu je tepežkanje postalo predrago, ni zarezal v obraz z ozkimi ustnicami.

Iz navade je nosil kravato tudi ob četrtek, ko ni sprejemal pacientov. Četrtek je postal njegov najljubši dan, posvečen študijam, kakor je običajno rekel, kadar je moral odgnati paciente, ki so prosili za dodatne termine. Le pri eni stranki je bil pripravljen narediti izjemo.

Odtrgal je košček toaletnega papirja in si ga prilepil na Adamovo jabolko. Že od pubertete je ravnal tako. Ljubi bog, ki mu je bilo to vseeno, mu ni prihranil obdobja strahovitih mozoljev. Takrat so njegovi poskusi, da bi se obril, vedno povzročili krvavo kopel. Na rane si je pritiskal koščke toaletnega papirja, da bi se kri hitreje strdila. Zdelo se mu je, da je videti takšen, kot da bi ga obgrizle podgane. Kljub temu se je moral znebiti puha. Tudi mozoljev, a tu ni bilo mogoče kaj dosti storiti. Puh nezrelosti je bilo kljub vsemu mogoče odrezati. Mati ga je v tolažbo poljubljala na mozoljasto čelo, on pa je vil roke od gnusa, gnusil se je sam sebi, gnusili so se mu mozolji, puh in njegova petnajstletna polovična moškost. Njegova mati ga je senzibilno prenehala poljubljati, on pa je vil roke od sramu, sramoval se je samega sebe, ker ni mogel prenehati razglabljati o tem, ali ga s svojim ljubkovanjem morda ni hotela le poniževati ali pa ga zdaj morda ne ljubi več. Skoraj ni več zdržal v svojem kvadratnem metru kože, ki ga je obdajala, in navzven tog, navznoter pa ves trepetav čakal, da jo bo končno prerasel. Morda pa petdeseta leta sploh niso tako slaba. Vključil je električno zobno ščetko. Delovala je natanko dve minut in pol, nato pa se je avtomatično ustavila. Če si zobe umivaš dvakrat na dan, je to pet minut dnevno; tedensko je to petintrideset minut; letno pa dobrih trideset ur. Od začetka njegovega štiridesetega pa vse do začetka njegovega petdesetega leta življenja si je zobe umival tristo ur, torej dvanajst dni in pol. Pred temi dvanajstimi dnevi in pol, porazdeljenimi na deset let, je pustil svoje delo na kliniki za zdravljenje odvisnosti in začel delovati kot psihoanalitik. Klinika je bila zelo izbrana, obiskovali so jo sami znani obrazi iz filmskega sveta, z radia in televizije: voditelji pogovornih oddaj, odvisni od kokaina, so iskali svojo drugo priložnost, trenerji nogometa na kokainu, umetniki na

kokainu, pisatelji na kokainu. Pisatelji na kokainu so bili izmed vseh najhujši. Pisatelji so skoraj vedno najhujši. To je bil beli oddelek, kakor so temu rekli v žargonu klinike. Zlati oddelek so bili pijanci. In pijanke. Spoznal je stare dame, ki so poskušale s štirimestnimi vsotami podkupiti mlade negovalce, da bi prišle do alkohola. Spoznal je žensko v najboljših letih, urejeno petdesetletno, ki je pitje še ni načelo, ki je v kopalnem plašču pobegnila s klinike. Našli so jo v jutranji zarji na neki bencinski črpalki. Vsa zadovoljna je sedela na tleh, se naslanjala na napravo za točenje bencina, okrog nje pa je ležala razkropljena armada izpitih *Bandidosov*. Spoznal je nekdanjo manekenko, ki je bila le še okostje, ki si je v svoji vili z viskijem izpirala meso s kosti, medtem ko je njen mož svojo golo rit nastavljal damam v črnih lakastih opravah.

Tako je prišel do Breuninga. Njegovo ženo je zdravil tri leta po tem, ko so jo izpustili iz klinike. Ni mu uspelo preprečiti njenega samomora. Zdaj je bil na vrsti njen mož. Kadar je vstopil v njegovo sobo, je občutil določena čustva, ki jih ni mogel odklopiti. To je bilo neprofesionalno. S pomočjo nadzornega analitika se je trudil, da bi se osvobodil teh čustev. Ni jih občutil zaradi trapastih nilskih konjev, temveč zaradi krokodilov v kalnem toku. Drug drugega so žrli od pohlepa. Morda je ljubi bog iz veselja lahko razločil obrise jezera Würmsee. Na njegovem bregu je imel Breuning svoje posestvo, med vilami s parki drugih predsednikov uprav in lastnikov podjetij ter novopečenih bogatašev in družin, ki so bile premožne že več generacij. Breuning je pripadal takšni že več generacij premožni družini. Včasih je filozofiral o tem na kavču, ko se je moral šele ogreti, preden je začel govoriti o dami v črni lakasti opravi. Kadar je Breuning filozofiral na kavču, medtem ko je sam molče sedel za njim v visokem naslanjaču, je

skorajda telesno občutil krokodile, kakor da bi s svojimi šteljastimi nogami lagodno lazili po preprogi.

Večina ljudi se je sramovala svojih nilskih konjev in bili so ponosni na krokodile. Če ljubemu bogu ne bi bilo vse vseeno, bi moralo biti obratno. Le kaj je področje med popkom in koleni v primerjavi s tistim med zobmi in tilnikom? Večina ljudi se sramuje napačnih stvari.

Morda je sovraštvo, ki ga je občutil do tega moškega, izhajalo od tod, da mu ni uspelo preprečiti, da si je žena tega moškega vzela življenje, sprva postopoma z zlatom iz steklenice, nato pa nenadno s koktajlom tablet. Tri leta je petkrat tedensko prihajala k njemu, tudi ob četrtkih. Toda teh 50 minut zatočišča vsak delovni dan ni zadoščalo. Zadoščalo je, da ni ponovno začela piti, ni pa zadoščalo, da bi ji pomagalo, da bi ponovno začela živeti. Niti trideset let ni dočakala. Bila je uboga, strta punčka. Nekoč je rekla: Kot otrok sem bila angel s črnimi kodri, ki so spominjali na odpirac steklenic, in kot dekle sem bila najlepša v deželi, z ustnicami, rdečimi kot kri, kožo, belo kot sneg, in lasmi, črnimi kot ebenovina, pravi cvet lepote. Nato pa je nekdo Sneguljčico zastrupil, in ta nekdo sem jaz sama. S svojega naslanjača za vzglavjem kavča je lahko videl, kako je otrpnila, ležala je kot mrtva v trugi. Čez nekaj časa je z roko segla k ustom in si začela gristi nohte, ki so bili vsi pogrizeni do mesa. V tišini je slišal le grizljajoči šum in ni mogel storiti ničesar, preprosto ničesar.

To, da ni mogel rešiti Sneguljčice, je bil njegov največji poklicni poraz. Morda pa je bil to tudi njegov največji človeški poraz. Toda takšen pogled je neprofesionalen. Zdaj je trikrat tedensko sedel v naslanjaču za glavo njenega moža, poslušal njegovo filozofiranje, zdelo se mu je, da

vidi, kako se po sobi plazijo krokodili, in sovražil ga je. Morda pa bi moral prekiniti terapijo?

S kazalcem se je potrkal po čelu, odtrgal košček papirja z goltanca in z belo brisačo otrl obraz moškega, ki je bil v ogledalu nad umivalnikom videti, kakor da je v najboljših letih. Nekaj moram storiti. Petdeseto leto življenja je prav prikladno, da začnem od začetka. Lahko bi vrgel svoje stranke z Würmseeja na cesto in po tarifah zdravstvenega zavarovanja zdravil ljudi brez piramid. Ponovno si je potrkal po čelu in dejal moškemu v ogledalu: Si mar sveti Frančišek? Ti ni treba hraniti nobenih krokodilov? In ali ni že Sigmund Freud potožil: »Ker smo prisiljeni, da si s svojo zdravniško dejavnostjo služimo kruh, nismo zmožni naklanjati pozornosti revnim.« No, torej.

4

Blazina je zdrsnila s kavča. Sklonil se je in jo pobral. Ko pa jo je pravilno namestil, jo je še udaril z robom dlani. Zdaj je sedela tam z zašiljenimi ušesi in čakala, da bo jutri prišel Hans Breuning, jo stiskal s pestmi in mečkal, medtem ko bo pripovedoval o dami v črni lakasti opravi. Tudi drugi pacienti so mučili blazine. Nekateri so jih prižemali k prsim, kadar so vzdihovali, drugi k očem, ko so jokali. Nekateri so jih hoteli razcefrati s pestmi, tako kot Breuning. Legli so na kavč, mikastili blazine, dokler niso perja v njihovi notranjosti zmleli v moko, in pripovedovali, pripovedovali, pripovedovali.

Med hojo si je popravil kravato, ki se je premaknila, ko je pobiral blazino, in sedel za čudovito pisalno mizo, ki je stala sredi prostora tri metre od kavča. Zaobljena secesijska miza z intarzijami na vratih pred predali, fine, čudovito vdeltane intarzije, stilizirane ptice, podobne žerjavom, s krili v zaobljenih linijah, nežnih in silovitih. Na levi strani namizne plošče je ležal razprt mobilni telefon, s še temnim zaslonom. Desno je počival verni Bakelitov model človeških možganov na podstavku. Lahko si ga razstavil. Posamezni deli so bili prijetni na otip. Gladki in hladni. Na prednjem robu mize, v smeri kavča, se je zvrstilo sedem smrtnih grehov: Superbia – napuh, Avaritia – pohlep, Invidia – zavist, Ira – jeza, Luxuria – pohota, Gula – požrešnost, Acedia – lenoba. Vsaka izmed slonokoščenih figuric je bila za palec velika. Pacienti so jih lahko videli le od zadaj, preden so legli na kavč in se zastrmeli v strop ali v notranjo stran svojih vek. Zanj so bili to amuleti proti tožbam psihe, ki so se dvigovale s kavča, protičarovnija proti duhovom in prikaznim, proti preštevilnim simbolom, proti vsemu temu nezmernemu stremenju po pomenu. Breuning je figurice nekoč v šali označil kot sedem palčkov in nato, po daljšem premoru dodal, da se je imela njegova žena v zadnjih letih svojega življenja za Sneguljčico, ubožica. Mogoče je bilo tako, kot se je potem zgodilo, vendarle še najbolje.

Prevedla Amalija Maček